

395. ШАЛИЋ, Радомир
Monetarna ekonomija i bankarstvo / Šalić Radomir. - Čačak : Visoka poslovna škola strukovnih studija, 2011 (Beograd : Čugura print). - V, 353 str. : ilustr. ; 24 cm
396. ШЕКСПИР, Вилијам
Ромео и Јулија : трагедија / Вилијам Шекспир ; превли Живојин Симић, Сима Пандуровић. - Чачак : Пчелица, 2011 (Чачак : Светлост). - 173 стр. : ауторова слика ; 21 cm. - (Библиотека Класици за младе / [Пчелица, Чачак], књ. бр. 10)
397. ШОПЕНХАУЕР, Артур
Паранезе и максиме : (савети и правила) / Артур Шопенхауер ; превео Свет. [Светислав] Предић ; [предговор Фридрих Ниче]. - 2. изд. - Чачак : Легенда, 2011 (Сокобања : Негоес). - 135 стр. : ауторова слика ; 17 cm. - (Мала филозофска библиотека / [Легенда, Чачак] ; књ. бр. 1)
398. ШОШАНА, Бренда
Без страха / Бренда Шошана; [преводиоца Бојана Рајић]. - 1. изд. - Београд : Компјутер библиотека, 2011 (Чачак : Светлост). - 206 стр. ; 21 cm. - (Библиотека Зоин врт; бр. књ. 438)

Периодика у Чачку у 2011. години

Acta agriculturae serbica, br. 31, 32

Art 032, бр. 22/23

Voćarstvo, br. 173/174, 175/176

Гимназион, бр. 10

Глас библиотеке, бр. 17

Годишњак Техничког факултета, шк. 2010/2011. год.

Градац, бр.178/179, 180/181

Дисово пролеће, бр. 42

Зборник радова Народног музеја Чачак, бр. 40

Indexpress, br. 6

Летопис Високе школе техничких струковних студија, шк. 2010/2011.

Savetovanje o biotehnologiji : zbornik radova, br. 18

Serbian Journal of electrical engineering, br. 1, 2

Српски народни календар : за 2012. годину

Tehnika i praksa, br. 5

Чачани, бр. 6

ДАНИЦА ОТАШЕВИЋ, 1951-

УДК: 027.52(497.11) "2011"

Градска библиотека

„Владислав Петковић Дис“, Чачак

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ „ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС“ У 2011. ГОДИНИ

Сажетак: У тексту је детаљно приказан рад Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у 2011. години на остваривању библиотечке и културне делатности, унапређењу струке и проширењу услуга и како се управљало средствима оснивача, Министарства културе, донацијама и сопственим приходима. Укупни приходи Библиотеке износили су 28.967.000 динара: 25.967.000 динара (89,54 %) су средства Града Чачка, а 2.205.000 динара за разне пројекте и набавку књига определило је Министарство културе. Читалачка породица Библиотеке бројила је 5.813 чланова који су прочитали 144.795 књига и 21.648 новина и часописа, што представља повећање за 8.817 коришћених публикација. Услужено је 114.352 кориника, а фонд је увећан за 6.770 књига и 452 сликовнице чија је вредност 3.160.000 динара. Лична примања 27 запослених чине највећу ставку у буџету града који се издваја за Библиотеку (74,82 %), а за програме, књиге и опрему утрошено је 4.541.208 динара (17,51%). Просечна зарада у установи износила је 35.677 динара.

У 2011. години Градска библиотека остварила је велики међународни успех отварањем изложбе посвећене песнику Владиславу Петковићу Дису у Културном центру Србије у Паризу и учешћем на словенском скупу библиотекара у Пољској, као и на регионалним скуповима у Загребу и Марибору. „Дисово пролеће“ гостовало је у Београду и Лесковцу и обogaћено је новим садржајима и публикацијама.

Кључне речи: Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“, „Дисово пролеће“, Чачак, Живорад Недељковић, читаоци, одељења, финансије, извештај

Увод

Све библиотеке света представљају спој традиционалног и модерног, чувари су знања и мост између прошлости и будућности. Зато постоје најдуже и најбрже се прилагођавају модерним технологијама и променама укуса и потреба корисника. Улагањем у библиотеку чува се идентитет средине и нације, наслеђе и културна баштина, све оно што као писани, аудио, видео и сликовни траг идентификује један народ и земљу. Цивилизације које нису имале своје писмо и библиотеке да прикупе и сачувају написано, нису остале упамћене. Остали су они народи који су записивали и чували своје писане изворе. Заједнице које не улажу у људске ресурсе и културу у опасности су да буду пребрисане туђим утицајима, изгубе језик и писмо, а тиме и своје постојање доведу у питање. Штедња на култури, која се из године у годину, из деценије у деценију, примењује у нашој земљи, показује да идемо у погрешном смеру. Онима који држе кључеве буџета, оснивачима културних установа и удружења, криза не може довека да буде оправдање за смањење средстава за културне потребе становника и оно што по сваку цену треба сачувати за генерације које долазе.

Свесни велике одговорности која је на библиотекама, радници ове установе упркос неповољним просторним условима, средствима која, опет, нису повећавана две године, недовољном броју извршилаца, бележе изванредне резултате и држе корак са савременим токовима српског, али и модерног светског библиотекаства. У многим областима чачански библиотекари су узор другима и пионири у спајању старог и новог, у културној, просветној, хуманистичкој и социјалној улози коју врше у локалној средини и окружењу. То показују наступи на међународним стручним скуповима, повећање и проширење услуга, коришћење савремених технологија и интернет презентације, разноврсни програми и издања чиме Библиотека не унапређује само завичај, већ и културу Србије.

Изузетним успехом у 2011. години може се сматрати постављање изложбе „То је онај живот где сам пао и ја“, посвећене песнику Владиславу Петковићу Дису у Културном центру Србије у Паризу, што представља део државног програма у иностранству, јер је пројекат суфинансиран од Министарства културе Републике Србије и града Чачка, учешће на међународном скупу словенских земаља „Ка југу“ у Пољској, као и на више скупова у региону и земљи где су представљени домети ове установе у свим сегментима рада, а посебно у делу где је библиотека центар културне средине и чувар локалног наслеђа.

Финансирање Библиотеке

Градска библиотека финансира се из буџета Града Чачка, буџета Републике Србије који преко Министарства културе финансијски помаже рад Матичне службе и суфинансира одређене пројекте, донација и сопствених прихода од чланарине, услуга књиговезнице и продатих књига. Укупан приход са којим је Библиотека располагала у 2011. години био је 28.967.000 динара. Средства буџета Града Чачка износила су 25.938.000 динара (89,54%), Република је пренела буџету

Града за финансирање библиотечке делатности 600.000 динара (2,07%), као и 765.000 динара (2,64%) за реализацију више пројеката. Укупна републичка средства за суфинансирање рада Градске библиотеке износила су 1.365.000 динара (4,71%), као и 840.000 динара за набавку књига. Донације у новцу биле су скромне, само 5.000 динара, мада се помоћ установи огледа и у другим врстама бесплатних услуга (превоз гостију, изнајмљивање опреме, простора, огласа и др). Категорију „остала средства“, која износи 1.659.000 (5,73%), чине средства пренета из 2010. године (191.000), приход Библиотеке (730.000), рефундације за боловања (679.000) и средства из фонда заједничке потрошње (59.000). Расходи Градске библиотеке у 2011. години износили су 28.819.000 динара, а остврена добит је 137.000 динара.

Буџет Града Чачка увећао је у 2011. години средства за делатност Библиотеке за 1.430.357,56 динара (5,84%), а проценат извршења планираних средстава је 98,86%. За зараде 27 запослених исплаћено је 19.406.949,00 динара што представља 74,82% од укупних средстава пренетих установи из буџета Града (повећање 8,4% у односу на 2010). Просечна нето зарада запослених у Библиотеци, где је 15 радника са високом стучном спремом и седам са посебним стручним звањима, била је 35.677,66 динара. За реализацију програма, издавачку делатност, набавку књига и опреме, из градског буџета Библиотеци је издвојено 4.541.208,26 динара (17,51%). Ова средства увећана су у поређењу са 2010. за 237.040,29 динара (5,51%). На жалост, дошло је до смањења средстава за куповину књига (400.000 динара), за 21,78%, што је лоша одлука и „штедња“ на ономе на чему не би смело да се закида. Град је издвојио само 1.300.000 динара за нове књиге и периодику иако се из године у годину повећава број читалаца, а законска обавеза је да се фонд годишње допуњава са најмање 7.500 књига. За набавку опреме и намештаја буџет града дао је Библиотеци 100.000 динара (5,4%), иако су потребе много веће, а увођење нових технологија неминовно. Установа је приморана да кроз разне пројекте и из других извора обнавља технику и опрема простор што јој још више отежава рад и доводи је у неравноправан положај са другим корисницима буџета.

Из буџета Министарства културе за рад Матичне службе Градска библиотека добила је 400.000 динара, са 400.000 суфинансиран је програм 48. „Дисовог пролећа“, 265.000 динара добијено је за организовање изложбе о Дису у Културном центру Србије у Паризу, са 200.000 динара Министарство је помогло штампање 17 броја *Гласа Библиотеке*, 50.000 дато је за објављивање књиге добитника Награде „Млади Дис“ и 50.000 динара за унапређење рада са најмлађим корисницима на селу. За откуп књига Министарство културе одобрило је Библиотеци фонд од 840.700 динара.

Просјор, опрема и кадрови

И у 2011. години Градска библиотека је остала у истом простору од 670 m², на три локације у граду и четири на селу. Сви програми, а било их је више од педесет, извођени су у другим установама по граду, што додатно троши енергију овог колектива и отежава рад. Несумњиво да подстанарски

живот успорава развој ове установе, па ће у наредном периоду бити успех ако Библиотека одржи ниво услуга које је до сада пружала грађанима Чачка. Унутрашње резерве колектива су одавно исцрпљене, а ангажовање волонтера, лица преко јавних радова и других пројеката је несигурна и неадекватна помоћ. Последице дуготрајног необнављања кадрова и запошљавање нових лица још драстичније ће се одразити за годину-две одласком радника у пензију, када стручне послове и искуства позитивне праксе претходника неће имати ко да преузме. Оснивач је Библиотеци поверио организовање и једне од најзначајнијих манифестација у Србији и препознатљиве културне приредбе каква је „Дисово пролеће,“ али није предвидео људе који ће унапређивати завичајно наслеђе и успостављати нове културне везе са светом. Манифестација која је огледало културе града не може бити без сталних извршилаца и придодата уз основну делатност Библиотеци и библиотекарима. „Дисово пролеће“ захтева оснивање посебне организационе јединице унутар установе и запошљавање квалификованих лица који ће током целе године бринути о манифестацији, њеном представљању и новим садржајима.

Од опреме приновљен је један рачунар, штампач и усисивач, као и пет полица за књиге (у буџету за опрему издвојено 100.000 динара).

Број радника Библиотеке није се повећавао шест година. Запослено је: 15 библиотекар (висока стручна спрема), седам књижничара (средња), и пет радника других занимања (књижничар, помоћни радници). Троје запослених имају мастер дипломе, а осам радника стручно звање: виши библиотекар (пет) и библиотекар саветник (три). Овај број извршилаца чини једва 50% од стандардом предвиђеног броја лица за обављање библиотечке делатности, а истовремено већина радника је додатно ангажована на реализацији богатог програма „Дисовог пролећа“, у издавачкој делатности и културно-просветном раду који је последњих година интензивирао. Оснивач Библиотеке још увек не сагледава реално стање и потребе ове установе која је највише коришћени локални сервис са више од 250.000 хиљада разних услуга које пружа грађанима општине и окосница развоја је библиотечко-информационе делатности у Моравичком округу. Сигурно да Градска библиотека својим програмима значајно доприноси да Чачак буде препознатљиво место на културној мапи Србије, о чему сведочи „Вукова награда“ Културно-просветне заједнице (2002) и Децембарска награда града Чачка(2008), али оснивач још увек није спреман да реши просторне и кадровске проблеме ове установе.

Коришћење библиотечке грађе

Читалачка породица Градске библиотеке бројала је прошле године 5.813 чланова, што је за 500 читалаца мање него у претходној години. Уписано је 812 предшколаца, 1.962 основца, 877 средњошколаца, 362 студента, 225 радника, 1.299 службеника, 312 осталих занимања и, на жалост, ниједан пољопривредник. Услужено је укупно 114.352 корисника, 6.344 више него у 2010. години. Према последњем попису чачанска општина има око 114.300 становника, што значи да

је сваки становник једном „ушао“ у Библиотеку и затражио књигу или новине. Књигама је услужено 110.819 корисника, а листовима и часописима 3.533. Чланови Библиотеке прочитали су у 2011. години 144.795 књига (7.045 књига више него у претходној години), 342 часописа (216 из одељења за периодику и 126 из завичајног фонда) и 21.648 новина (11.917 из одељења периодике и 9.731 из завичајног фонда). Укупно је у 2011. коришћено 166.785 књига и новина, што у односу на 2010. годину представља повећање за 8.817 издатих публикација. Интернет сајт Библиотеке имао је 78.239 посета, а услуге бесплатног интернет клуба користило је 5.915 лица. Уколико се сабере број издатих књига и часописа, интернет услуге и посете сајту и другим електронским адресама, присуство на књижевним вечерима и изложбама, Библиотека је пружила око 255.000 разних врста услуга што је чини најкоришћенијим локалним сервисом.

Процент обухваћености становника чланством у Библиотеци не прелази, ипак, 6% (износи 5.1%, а стандард је 10%), број прочитаних књига по глави становника је 1.26%, а обрт књижног фонда - 1,027.

У књиговезници Библиотеке у тврди повез прекоричено је 569 књига чиме им је продужен век. Укоричен је 31 комплет новина (*Политика*, *Сјорџ*, *НИН*, *Чачански глас*, *Чачанске новине*, *Таковске новине*) и пружене 32 услуге коричења трећим лицима. Упаковано је 188 пакета разних књига и новина за размену са другим установама и откуп.

Стручно одељење

Радници Стручног одељења у 2011. години у потпуности су прешли на примену новог COBISS2 програма: приновљене књиге стручно се обрађују у програму који користи више од 145 библиотека Србије, а истовремено се ретроактивно уноси и стари фонд. У протеклој години уведено је у електронску инвентарну књигу и стручно обрађено 6.770 јединица библиотечке грађе и 452 сликовнице. Обрађено је и у електронску базу унето 6.402 књиге које су распооређене по одељењима: Одрасло 3.736, Научно 514, Дечије 978, Покретни фонд (Пријевор) 188, Мрчајевци 332, Прељина 191, Заблаће 412 и Марксистички фонд 1. За Завичајно одељење евидентирано је 50 публикација набављених куповином (осталих 368 нових публикација доспелих путем поклона обрадили су у COBISS2 радници Завичајног одељења). За сваку књигу израђена је налепница са бар-кодом. Пописано је и на коришћење дато 452 сликовнице (Дечје 312, Прељина 27, Мрчајевци 41, Заблаће 53, Покретно 19).

Завршен је отпис расходованих књига из 2010. године поништавањем 2.089 јединица библиотечке грађе из књига инвентара и из старе базе БИБЛИО. Истовремено је вршено редовно годишње излучивање дотрајале и похабане грађе из књижног фонда одељења. Из Одељења за одрасле читаоце расходовано је 780 јединица, Научног 2, Дечјег 1.307, Мрчајеваца 129, Заблаћа 3, Прељине 220, Покретног 69 и Завичајног фонда 113. Укупно је одстрањено 2.623 оштећене књиге и урађени су пропратни спискови расхода, сходно Уредби по којој се врши расход.

Током године редовно је евидентирано повлачење књига у депо, вођен групни инвентар као додатна евиденција о свим начинима набавке књига за Библиотеку, као и цене публикација и стање књижног фонда.

Два радника Стручног одељења, који имају лиценцу за рад у новом програму, унели су у 2011. години у електронски каталог COBISS2 базе 11.001 запис, тј. 17.502 књиге. Наташа Кривачевић Поповић унела је 5.388 записа (8.941 књига), а Снежана Планић 5.613 записа (8.561 књига). Иначе, укупно је у 2011. унето 22.797 записа (38.079 књига) што са претходних 13.443 (20.373 књига) чини бројку од 36.240 записа (58.452 књиге). Темпо којим Градска библиотека креира и увећава своју електронску базу више пута истицала је Народна библиотека Србије као пример добре праксе и организације. Импазантан је и број од 1.218 креираних записа са којима је Градска библиотека допунила електронски каталог ВБС-а (972 у 2011. години), што сведочи да чачанска библиотека у својим легатима и фондовима има ретке и важне књиге које друге библиотеке не поседују.

Поред обраде библиотечке грађе, редовно су вођени спискови покљонених књига Народне библиотеке Србије (13), откупа Министарства културе (122), списак поклона разних дародаваца (26), спискови појединачних дародаваца и поклон ЈП „Службени гласник“. Откупом Министарства културе Србије за 2010. годину приновљено је 1.440 књига, а значајан поклон стигао је од Бранке Бесаровић из Београда (203 књиге).

У Стручном одељењу уредно је вођена статистика за сва одељења Библиотеке и први пут штампана инвентарна књига приновљених публикација за 2011. годину.

Набавка библиотечке грађе

У 2011. Библиотека је обогатила фондове са 6.770 књига и 452 сликовнице: купљено је 3.057 публикација, разни дародавци поклонили су 1.897 књига, откупом Министарства културе приновљено је 1.440 јединица и осам књига из Народне библиотеке Србије. Вредност купљених књига је 1.613.418,04 динара (вредност са рабатома и са ПДВ-ом), а поклона 706.414. За куповину књига буџет града издвојио је 1.300.000 динара, Министарство културе 840.702, а Библиотека 95.000 динара. Укупна вредност приновљених публикација (6.770 књига и 452 сликовнице) је 3.160.534,96 динара. Према стандардима Библиотека годишње треба да принови 7.500 публикација, а најбољи начин обнове фонда је куповина.

Одељење за одрасле читаоце

Одељење за одрасле читаоце у 2011. години уписало је 2.839 корисника, 297 мање него претходне године. Чланови су: 862 средњошколца, 314 студената, 195 радника, 1.199 службеника и 269 других занимања. На годишњем нивоу услужено је 67.573 лица која су прочитала укупно 87.747 књига. У поређењу са 2010. услужено је 3.027 читалаца више, а они су прочитали 1.386 књига више. Најактивнији корисници били су службеници (21.646), средњошколци (18.095),

студенти (10.173), радници (8.533) и 9.087 корисника других професија међу којима су пензионери били најбројнији. Током године у Одељењу за одрасле читаоце чачанске Библиотеке најтраженији су били наслови стране белетристике - прочитано је 54.991 ових публикација. Чачани су позајмили 20.549 књига из домаће књижевности, коришћено је 1.113 наслова из религијске литературе, из друштвених наука, права и економије 2.113, из области примењених наука 1.926, из уметности и спорта 469, а из историје и географије 2.629 публикација.

Добро осмишљеном набавном политиком, Одељење је обogaћено великим бројем књига из области економије, маркетинга и менаџмента, педагогије, психологије, историје, уметности, као и актуелним насловима за читање, па је због тога увећан број прочитаних књига и посета Библиотеци.

У току прошле године набављено је 3.736 нових књига за ово одељење. Унос фонда у нову електронску базу захтева непрестано преслагивање и прегледање књига (7.000), издвајање за расход (780), књиговезницу (204) и депо. Због недостатка простора и прилива већег броја књига, нове класификације и расхода, неколико пута вршено је померање и слагање књижног фонда. Непрестано је вршена пропаганда читања, а радници овог одељења припремили су и више пригодних изложби: *Жена у српској књижевности*, изложба посвећена „женском перу“ од средњег до прве половине 19. века, едиција *Токови* и Андрија Б. Ивановић, добитник *Младој Диса* за 2010. годину, *Пола века од смрти њесника Бранка Миљковића*, In memoriam песнику Новици Тадићу, добитнику *Дисове награде* за 2000. годину, *Право на светиње*, посвећену лауреату 48. „Дисовог пролећа“, Живораду Недељковићу, аутора Марије Радуловић.

Поводом Дана Библиотеке десет читалаца овог одељења награђено је књигама за верност читању, а током године седмично је препоручивана књига за читање.

Путем телефона опоменуто је 4.989 несавесних корисника и враћен је већи број књига. За одличан успех бесплатном чланском картом награђено је 554 средњошколца. Право на бесплатно чланство имају и добровољни даваоци крви. Библиотека је наставила да позајмљује књиге лицима која су у истражи или на издржавању казни у Окружном затвору у Чачку.

У Одељењу за одрасле читаоце запослени су књижничари Душица Цибралић и Милица Стовраг (ССС), библиотекари Душица Брковић и Биљана Раичић (ВСС), а на замени због порођајног одсуства радника, шест месеци радила је Марија Радуловић, професор српске књижевности, која је у међувремену положила стручни испит за библиотекара.

Дечије одељење

У Дечијем одељењу Градске библиотеке у 2011. години уписан је 1.781 члан: 440 предшколаца и 1.341 основац. У поређењу са претходном годином број корисника умањен је за 450 чланова (нису групно уписивани предшколци приликом посете одељењу, већ само они који су појединачно долазили). За годину

дана у Дечијем одељењу прочитано је 21.810 књига и 7.793 сликовнице, што укупно износи 29.603 прочитане публикације (1.252 више него претходне године). Књижни фонд обогаћен је са 978 књига и 312 сликовница.

Настављена је успешна сарадња са предшколском установом „Радост“ и чачанским основним школама: у оквиру „Дечије недеље“ у октобру је око 700 малишана предшколског (250) и основношколског (450) узраста организовано посетило библиотеку, а већина њих постала је и део велике читалачке породице.

У оквиру програма 48. „Дисовог пролећа“, гост Дечијег одељења био је песник Дејан Алексић, који је гостовао у неколико сеоских и градских школа. Поводом промоције своје нове књиге „Авантуре Краљевића Марка“ са члановима Библиотеке дружио се песник Бранко Стевановић.

Градска библиотека већ четири године током јула и августа организује бројне креативне радионице под називом „Лето у библиотеци“. Девет тематски различитих радионица похађало је у јулу и августу 90 предшколаца и основаца. Кроз Дечије одељење прошло је током лета око 500 талентованих дечака и девојчица, који су уз цртање, креирање лутака, маски и магичних магнета, корисно провели распуст. Гости библиотечких летњих радионица били су ученици и наставници ОШ „Иво Андрић“ из Прањана, који су полазнике својим луткарским представама увели у чаробни свет бајки. Најмлађи су своја креативна умећа показали правећи „веселе маце“, bookmark-е, маске својих омиљених јунака, маштовите честитке, цртеже „своје“ библиотеке у будућности, одмеравали знања из дечије књижевности, али пре свега лепо и корисно се дружили и читали.

Старији основци били су посвећени креирању и стварању лутака и луткарске представе. Резултат овог пионирског рада је луткарска једночинка „Бакин рођендан“ за коју су полазници писали текст, кројили костиме и сценографију и позајмили гласове јунацима. Представа уз изложбу радова премијерно је изведена на завршној вечери „Летњих дана културе“, којој је присуствовао велики број деце и родитеља.

О успешности рада Дечијег одељења чачанске Библиотеке, најбоље сведочи прва награда која је добијена од организатора „Летњих дана културе“: стручни жири доделио је Градској библиотеци награду за више креативних радионица под називом „Лето у библиотеци“ с образложењем да је то био најбоље осмишљен програм и са највише учесника.

Радови чланова литерарне дружине Градске библиотеке и ове године награђени су на Фестивалу хумора за децу који се одржава сваког септембра у Лазаревцу у организацији Библиотеке „Димитрије Туцовић“. Такође, Дечије одељење је за креативну радионицу „Лето у библиотеци 2010“ добило посебно фестивалско признање за рад са децом. Библиотекарке Маријана Лазих и Ана Нешић на фестивалу у Лазаревцу представиле су мултимедијално радионицу „Лето у библиотеци“, која је одлично оцењена.

Последњих година „повратак“ књизи најочљивији је код младих, а томе је допринела и политика Библиотеке да пође у сусрет својим будућим читаоцима.

Кроз пројекат „Библиобусом до читалаца на селу“, намењен деци у издвојеним одељењима десет школа: Рошци, Милићевци, Миоковци, Вранићи, Трбушани, Вујетинци, Остра, Мојсиње, Прислоница и Качулице, књига је стигла до недосегнутог читаоца на селу. Добробит овог пројекта за образовање најмлађих у сеоској средини препознала је у 2010. локална самоуправа и финансирала активности Библиотеке, али је у 2011. финансијска помоћ изостала, па се установа ослонила на сопствене снаге и средства. Трајна политика Библиотеке је да деци из издвојених четвороразредних одељења на селу обезбеди приближно исте услове за стицање знања и одрастање што није увек лако и изводљиво без помоћи са стране.

Од 22. до 24. септембра у Загребу је (организација Гете-Института) на субрегионалном скупу библиотекара и педагога из Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске, присуствовала Јелена Дуковић. Тема радионице била је подстицање читања код деце у предшколском узрасту, а било је речи и о читању у породици и пројектима сарадње вртића и библиотека.

На стручном скупу библиотекара дечијих одељења у Пожеги, саопштење о раду са најмлађима у чачанској Библиотеци, која последњих година показује завидне резултате у популарисању читања, презентовала је Јелена Дуковић. О разноврсним облицима и значају креативног рада са најмлађима, Маријана Лазих и Јелена Дуковић излагале су и на семинару за школске библиотекаре Моравичког округа. Чачански модел креативних радионица „Лето у библиотеци“ најбољи је пример подстицања интересовања код ученика и откривање талентоване деце.

Крајем децембра организована је и традиционална приредба „Најчиталац“ на којој су уручене дипломе највреднијим члановима Дечијег одељења. Награђена деца добила су на поклон дипломе, књиге (дар издавачке куће „Пчелица“ из Чачка) и бесплатну чланску карту за наредну годину. Пријатељима књиге Библиотека је уприличила пригодан програм у коме је наступила луткарска дружина из Прањана са представом „Рак кројач“.

Ојранци Библиошке

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ једина је установа културе која има своје испоставе на селу и настоји да развије просветни рад у руралним срединама, односно да деци приближи књигу, интернет и креативне радионице. У четири огранка Градске библиотеке у 2011. години уписано је 1.193 корисника (160 више него у 2010). Најбројнији читаоци су предшколци (372) и основци (611). На терену је укупно пружено 17.532 услуге корисницима, а прочитано је 19.730 књига и сликовница. Књижни фонд огранака обогаћен је за 1.123 књиге и 140 сликовница. Чачанска Библиотека због недостатка кадрова не испуњава стандарде од 30 сати рада недељно у огранцима, иако за то постоји потреба - у Мрчајевцима и Заблаћу ради се два дана седмично, а у Прељини и Пријевору само један дан.

Најстарији огранак у Мрчајевцима у протеклој години имао је 334 члана: 95 предшколаца, 167 основаца и 72 одраслих. Издато је на коришћење 5.147 књига и сликовница и услужено 4.282 корисника. Фонд је допуњен са 333 књиге и 41 сликовницом.

Најмлађи библиотечки огранак у Заблаћу (2004) је најактивнији - уписано је 380 чланова који су прочитали 8.839 књига и сликовница. Међу члановима је 82 предшколца и 231 основац. Услужено је укупно 8.887 корисника (6.177 основаца и 1.930 предшколаца), а књижни фонд је обogaћен са 412 наслова књига и 53 сликовнице.

Огранак у Прељини у 2011. години доживео је препород - уписано је 266 чланова који су прочитали 3.600 књига и сликовница (у 2010. било је 82 члана, а прочитано је 707 публикација). Најактивнији читаоци су предшколци (135) који су прочитали 1.766 књига. У Прељини је услужено 3.111 корисника, а у фонд је приновљено 191 књига и 27 сликовница.

У огранку у Пријевору уписано је 213 чланова (121 ученик основне школе), који су прочитали 2.024 књиге. У току године услужено је 1.253 корисника, а набављено 188 нових књига и 19 сликовница.

Завичајно одељење

У 2011. години набављено је, физички и каталошки обрађено 418 монографских публикација, а у узајамну базу ВБС унето је укупно 3.805 записа (Марија Орбовић је преузела 1.676 и креирала 733, а Оливера Недељковић преузела 1.229 и креирала 167 записа). За нешто више од годину дана у електронски каталог Народне библиотеке Србије унет је целокупни фонд Завичајног одељења са 6.381 записом, а крајем године започета је обрада књига из легата Јована Давидовића.

Приновљено је и обрађено 508 фотографија, а захваљујући дародавцима, пре свих, Петру Прокићу, Радовану М. Маринковићу, Драгољубу Вујовићу и наследницима Данице и Драгана Ђирковића, значајно је обogaћена завичајна фото-збирка. Инвентарисано је 74 годишта часописа и новина, 13 нових рукописа и 204 програма и позивница, а збирка новинских исечака богатија је за 691 јединицу.

За дванаест месеци услужен је 401 корисник, издато је 486 књига, 9.731 новине и 126 часописа, а из фонда завичајне фотографије заинтересованим корисницима преснимљене су 74 фотографије.

Оливера Недељковић, виши библиотекар, радила је на додатном припремању изложбе о животу и стваралаштву Владислава Петковића Диса *То је онај животић иде сам њао и ја*, која је била отворена у периоду од 16. марта до 2. априла у Културном центру Србије у Паризу. Аутор је дигиталне изложбе посвећене песникињи Милици Мишковић која се може погледати на адреси: <http://www.cacak-dis.rs/digitalizacija/zavicajne-kolekcije/milica-miskovic/>. Током године објавила је на сајту www.cacak-dis.rs седам приказа у рубрици *Књижа недеље*, а радом *Литература о стваралаштву Александра Ристићовића* заступљена је у зборнику радова *Поезија Александра Ристићовића*, који је у издању чачанске Библиотеке објављен у оквиру 48. „Дисовог пролећа“. Рад је део прилога за библиографију овог песника на чијем комплетирању, уобличавању и припреми за штампу библиотекар истрајава више од две године. Стручне радове Оливера Недељковић објављивала је у периодичним

публикацијама *Глас библиотеке*, *Дисово пролеће* и *Трај*. Марија Орбовић приредила је изложбу *Штампањана реч 2010.* и објавила прилоге у часописима *Глас библиотеке*, *Крајувјечачко чиниалиште* и *Трај*. Орбовићка је члан републичке Комисије за израду смерница за завичајне фондове и члан Редакције НБС за израду Српске библиографије периодике чији је први том изашао крајем године.

Одељење часописа и листова

У фонду Одељења часописа и листова Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у Чачку налази се 387 наслова часописа и 18 наслова новина, 3.663 инвентарисана годишта часописа и 403 инвентарисана годишта новина. На страним језицима је 12 наслова часописа (седам на руском, три на енглеском, по један наслов на француском и немачком језику).

У току календарске 2011. инвентарисано је 113 годишта часописа (инв. бр. 3550-3663) и четири годишта новина (инв. бр. 400-403). Поклоном је добијено 67 годишта (130 свески), куповином 23 (107 свески), а разменом 17 годишта (35 свески) часописа.

Ове године Одељење је добило девет нових наслова часописа (*Поетика*, *Разлој*, *Balkanica*, *Српски језик*, *Ријеч*, *Печат*, *Башићина*, *Наш језик*, *Istorijska baština*). За читаоницу се набавља 15 наслова штампе: шест наслова дневне, осам недељне или двонедељне и један наслов месечне штампе. Кориче се и трајно чувају *Поетика*, *Стор* и *Нин*.

У току године Одељење је посетило укупно 3.533 лица: 133 студента, 268 радника, 656 службеника и 2.474 осталих корисника. Издато је 11.917 примерака дневне и недељне штампе и 216 свески часописа. Око 50 годишта часописа *Техника* која су већ раније издвојена из фонда и припремљена за расхоровање, поклоњено је Техничкој школи у Чачку.

Проблеми у раду Одељења и даље су везани за смештај серијских публикација: део часописа пребачен је у бивше просторије Радио Чачка у Дому културе чиме је део фонда измештен на четврту локацију.

Крајем календарске 2011. године књижничар Одељења за часописе и листове Мирославка Радовановић отишла је у пензију. Библиотекар Мирко Дрманац обављао је и послове уноса књижног фонда монографских публикација позајмног Одељења за одрасле кориснике у систем COBISS2 и преузео 2.448 записа у локалну, а креирао 24 записа у заједничкој бази. Учествовао је у промоцији књиге Богдана Трифуновића *Животић њог окупаицијом* и 23. јуна присуствовао стручном скупу „Библионет“ у Јагодини. Дрманац је аутор пројекта „Снимање звучних књига за слепо и слабовиду децу“ са којим је Библиотека конкурисала за средства код Министарства културе, снимио је и обрадио 12 сати видео материјала везаних за активности Библиотеке од чега је део постављен на Facebook-у и Youtube-у и приредио пет приказа књига.

Матична служба

Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" матична је установа за све библиотеке у Моравичком округу. Функцију матичности врши у четири општинске библиотеке са осам огранака, 44 школске библиотеке (34 основне и 10 средњих), три специјалне и за једну библиотеку општег типа у установи. Послове матичности извршавају два радника, библиотекари Дубравка Илић и Ана Нешић (виши књижничар Милан Поповић крајем децембра 2010. отишао је у пензију).

Стручна помоћ библиотекама у прошлој години пружена је 121 пут. У чачанској општини обављено је 106 посета, горњомилановачке библиотеке посећене су 10 пута, ивањичке два пута (вршен библиотечки надзор и пружана стручна помоћ), а лучанске три пута. Обука библиотечких радника из Округа обављана је током године и у матичној установи, а стручне информације пружане су и телефоном. За полагање стручног библиотечког испита у Народној библиотеци Србије припремљен је један кандидат (ВСС) из чачанске библиотеке, а школском библиотекару из ОШ "Бранислав Петровић" у Слатини пружена је помоћ за полагање испита за стицање лиценце за рад у школској библиотеци. За библиотекарке Моравичког округа Матична библиотека организовала је једнодневни стручни семинар коме је присуствовао 51 кандидат. Предавачи су били Светлана Јанчић из Народне библиотеке Србије, Даница Оташевић, Јелена Дуковић, Маријана Лазић и Дубравка Илић из чачанске Библиотеке, као и Данило Беодрански, начелник Школске управе Моравичког округа, и Данијела Ковачевић Микић, просветни саветник за српски језик.

У прошлој години остварена је одлична сарадња са Школском управом за Моравички округ, где су одржана четири састанка на тему унапређења рада школских библиотека у процесу васпитања и образовања. Градска библиотека учествовала је активно на Другом сајму школског издаваштва чији је организатор била Школска управа.

Радници Матичне службе спровели су конкурсе за литерарне радове расписане у оквиру 48. „Дисовог пролећа“, на које је из 29 основних и средњих школа Округа стигло 275 радова, координирали рад жирија и доделу награда ауторима најбољих радова. Матична служба послала је на 23. Фестивал хумора за децу у Лазаревцу (септембар 2011) више радова основаца чији су аутори освојили пет награда у бројним фестивалским категоријама.

Организовано је и гостовање дечијих песника Дејана Алексића и Бранка Стевановића, са којима се у осам основних школа чачанске општине и у Дечијем одељењу Библиотеке дружило око 800 предшколаца и основаца.

Радници матичне службе организовали су програм за доделу награда "Нај-читаоцима" за 2011. у огранцима у Мрчајевцима, Заблаћу, Пријевору и Прељини (у Прељини и Пријевору су први пут награђени најбољи читаоци). На терену је реализовано 85 креативних радионица којима је обухваћено око 700 малишана предшколског и школског узраста (25 радионица изведено је у 12

издвојених одељења сеоских школа чачанске општине) где су предшколцима и основцима једном месечно одношене на читање књиге и сликовнице.

У сарадњи са ОШ "Свети Ђакон Авакум" из Трнавe, Матична служба организовала је трибину на тему "Отвори књигу, упознај пријатеља за цео живот", на којој су о значају читања говориле Даница Оташевић и Дубравка Илић. Радници Матичне службе присуствовали су научно-стручном скупу БИБЛИОНЕТ 2011 у Јагодини, и учествовали у раду стручних скупова у Лазаревцу и Пожеги.

Оба библиотекара (Дубравка Илић и Ана Нешић) имају лиценцу за програм COBISS, па су у прошлој години унели 4.561 записа у узајамни каталог (4.972 књиге). У 2011. години Дубравка Илић стекла је стручно звање - виши библиотекар.

Радници Службе израђују програм рада, тромесечно подносе извештаје о раду Министарству културе и Народној библиотеци Србије, као и извештај о раду на годишњем нивоу, а записнике о надзору шаљу свакој школи и библиотеци чији је рад био предмет стручног прегледа. Такође спроводе годишњу анкету о раду и стању у библиотекама у Округу, а за 2011. годину ажурирали су електронску базу МБС са више од 3.500 података из 47 библиотека Округа.

Научно одељење

Услуге Научног одељења Градске библиотеке у 2011. користило је 4.541 лице којима је издато 7.368 публикација из разних области. Читаоци су користили редован књижни фонд одељења, легат Миљивоја и Божидарке Филиповић и Старе и ретке књиге. Фонд је користило 1.357 студената, 768 ученика и 1.427 лица других делатности. Најтраженије су публикације из историје и географије (1.424), опште групе тј. референсна литература - енциклопедије, речници, лексикони, каталози, библиографије (1.138), као и друштвене науке (1.007).

У оквиру међубиблиотечке позајмице и сарадње, потраживано је 25 публикација и 20 фотокопија из Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице српске и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду, затим, Народне библиотеке „Др Ђорђе Натшевић“ у Инђији и Универзитетске библиотеке у Крагујевцу. Позајмљене публикације коришћене су за израду мастер и магистарских радова корисника Градске библиотеке. Захваљујући јединственом електронском каталогу информације о књижном фонду су јавно доступне, па је и међубиблиотечка сарадња интензивирана.

Градска библиотека позајмила је 13 публикација библиотекама Правног факултета и Универзитетској библиотеци у Крагујевцу, Универзитетској библиотеци „Никола Тесла“ и Народној библиотеци „Стеван Сремац“ у Нишу, Народној библиотеци у Крушевцу, Народној библиотеци у Ужицу, Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу и Библиотеци Матице српске у Новом Саду...

Фонд Научног одељења обogaћен је са 516 нових публикација.

У Научном одељењу запослени су библиотекари саветници Милица Баковић и мр Маријана Матовић. Милица Баковић објављивала је текстове у *Чачанским новинама*, *Дисовом пролећу* и *Сремским новинама* и аутор је изложбе књига „Иво

Андрић- писац и дипломата“ која је била саставни део изложбе Музеја града Београда. Написала је седам приказа књига из разних области српске књижевности и историографије.

Мр Маријана Матовић објавила је радове у *Гласу библиотеке*, *Дисовом њролећу*, *Пожешком јодишњаку* (број 9) и зборнику *Дани Андрије Б. К. Стојковића*. Учествовала је у промоцији зборника *Поезија Александра Ристићовића* и 17. броја *Гласа библиотеке* за који је радила лектуру и коректуру. За рубрику „Књига недеље“ написала је четири приказа, а присуствовала је и петом стручно-научном скупу Библионет у Јагодини. У СОBISS базу Маријана Матовић унела је 150 записа.

Центар за дигитализацију

Центар чува и даје на коришћење издвојени део фонда Завичајног одељења који се односи на рачунарско-информатичку литературу (статистички подаци о коришћењу грађе воде се у оквиру статистике Завичајног одељења), води статистику издавања грађе у дигиталном облику и пружа информације путем интернета (услуга „Питајте библиотекара“) и телефона.

Сајт Библиотеке www.cacak-dis.rs као нови вид промоције установе, посећен је 78.239 пута, што је у односу на 2010. увећање за 16.000 приступа. Страницу Библиотеке на Facebook-у пратило је 1.292 корисника (286 нових у 2011), док је 18 видео исечака (осам у 2011) на сајту YouTube прегледано 15.670 пута (10.370 у 2011). До краја 2011. године укупно је 109 особа било пријављено за примање обавештења из Библиотеке путем електронске поште (пријављено 26 нових). Профил Библиотеке на друштвеној мрежи Twitter пратило је 66 корисника (37 нових).

У току године дигитализовано је 25.433 странице разне библиотечке грађе, што чини повећање од 5.000 страна у поређењу са 2010. годином (до сада је дигитализовано више од 130.000 страница штампане грађе). Настављена је дигитализација листа *Чачански глас*, па су у 2011. на интернет постављена годишта од 1952-1959. са могућношћу претраживања по више параметара и кључних речи. Дигитална библиотека обогаћена је електронским издањем часописа *Прејед цркве епархије жичке* за годишта од 1919-1938. У сарадњи са Народном библиотеком Србије и Библиотеком Матице српске урађена је дигитализација *Слободног гласа* од 1945-1950. и попуњени минуси у издању овог локалног листа (*Чачански глас*). Приновљен је у штампаној и дигиталној форми 251 број *Слободног гласа* који је излазио у Чачку од 1945-1950. године, тако да Библиотека једина има све броје овог послератног локалног гласила.

Целокупна дигитална грађа депонована је на серверу и сторицу у Центру, док се резервне копије чувају на 308 DVD дискова.

Градска библиотека је 27. јануара 2011. године потписала уговор о пословно-техничкој сарадњи са ТВ „Галаксија 32“, чија је најзначајнија клаузула дигитализација архиве Телевизије која се чува на данас технолошки превазиђеним

VHS, S-VHS и другим врстама касета. За два месеца дигитализовано је око 67 сати видео грађе ТВ „Галаксија 32“. Настављено је и прикупљање и чување аудио-видео грађе за завичајни фонд, као и снимање другог завичајног материјала (приновљено је осам аудио и 126 видео дискова и мултимедија). У дигиталном облику чува се више стотина сати грађе снимљене у Градској библиотеци (интервјуи са личностима, снимци програма итд.) или преузете од других установа и појединаца.

Током 2011. године од Кевина Делија из Мејна (из Америке) добијено је 145 старих фотографија Чачка и његових житеља које су настале после Првог светског рата. Ова јединствена сведочанства о нашем крају значајна су за завичајну баштину, па су фотографије скениране и у наредном периоду биће припремљене за излагање.

Радник Центра за дигитализацију Богдан Трифуновић у 2011. стекао је стручно звање виши библиотекар. Трифуновић је био члан радне групе за израду смерница за завичајне фондове, као и члан комисије НБС за израду смерница за дигитализацију библиотечко-информационе грађе. Објављивао је радове у стручном часопису *Глас библиотеке* и *Дисово њролеће* и учествовао у реализацији изложбе о Владиславу Петковићу Дису у Српском културном центру у Паризу. Богдан Трифуновић је са директором Даницом Оташевић припремио план унапређења библиотечке делатности за стратегију одрживог развоја Града Чачка 2010-2015. и координирао рад СОBISS система у Библиотеци. У фебруару 2011. године промовисана је Трифуновића књига *Животи њод окупиацијом*, коју су заједнички издали Градска библиотека и Историјски архив у Чачку. Богдан Трифуновић учествовао је у промоцији 17. броја *Гласа библиотеке* и часописа *Русија данас*, а на годишњој конференцији Библиотечног друштва Србије представио је достигнућа на дигитализацији аудио и видео грађе у чачанској Библиотеци. На 10. конференцији Националног центра за дигитализацију Трифуновић је имао рад на тему Digital Library Consortium: Just an Idea or Necessity.

Други радник Центра, Александар Вукајловић, учествовао је на Међународној конференцији „Ка југу“ у Вејхерову (Пољска), где је говорио о аутоматизацији и дигитализацији у Градској библиотеци, а објавио је и рад у *Дисовом њролећу* о популарности песника Диса на интернету.

Радници Центра учествовали су у изради осам домаћих и једног страног пројекта (SEE) за унапређење библиотечко-информационе делатности, обогаћивање програма и издаваштва установе. Ангажовани су и на пословима увођења оптичке мреже у установу, решавању проблема са електричном енергијом у одељењима Дома културе, као и на одржавању целокупне рачунарске мреже и техничке опреме установе.

У Центру за дигитализацију кроз пројекат стручне праксе радила је Тијана Мутавић, МА, професор енглеског језика, и волонтер Владимир Симић, информатичар.

Директор

Министар културе Предраг Марковић, после расписаног конкурса и спроведеног законског поступка, именовано је 14. децембра Даницу Оташевић за директора Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у наредне четири године. Рад директора установе регулисан је Законом о култури, Законом о библиотечној делатности, Статутом Библиотеке и другим актима, а директор подноси извештај о раду Управном и Надзорном одбору, градоначелнику и Скупштини града Чачка као оснивачу, Народној библиотеци Србије и Министарству културе. Осим послова управљања, заступања и организације рада установе и спровођења одлука Управног одбора, директор је именован од градоначелника за директора манифестације „Дисово пролеће“, а уједно је главни и одговорни уредник свих издања која објављује Библиотека. Даница Оташевић аутор је пројекта „Дис у Паризу“ и програма 48. „Дисовог пролећа“ које је одобрило Министарство културе и финансијски помогло са 665.000 динара, као и приређивач двојезичног каталога „Изван сваког зла“ и књиге на француском и српском језику о Српској колонији у Пти Далу. Изложба о Дису била је прилика да се у Паризу представи Чачак као важан културни и туристички центар што је бројним публикацијама и активностима и постигнуто. Учествовала је у представљању „Дисовог пролећа“ у Вејхерову у Пољској, Београду и Лесковцу. Успоставила је сарадњу са немачким славистом Манфредом Јенихеном који је био гост Чачка и понео лепе успомене о нашој културној средини, Музејом града Београда, Народној библиотеком у Лесковцу, српским славистима у Француској Борисом Лазићем и Савом Рачевићем. Објављивала је радове у *Дисовом пролећу*, *Књижевном мајазину*, и *Гласу библиотеке*, учествовала у више радио и телевизијских емисија у којима је промовисан рад Библиотеке, а аутор је и већине текстова на сајту установе.

48. „Дисово пролеће“

Организовањем изложбе о песнику Владиславу Петковићу Дису у Културном центру Србије у Паризу, као и учешће на међународном скупу о библиотекама као креаторима културе у Пољској, манифестација „Дисово пролеће“ и Библиотека као организатор добили су заслужено признање шире културне јавности. Изложба под називом „То је онај живот где сам пао и ја“, аутора Оливере Недељковић, отворена је под покровитељством Министарства културе Републике Србије и Града Чачка и била је део званичног државног програма којим се представља српска култура у иностранству. Пројекат о организовању овакве изложбе са бројним другим садржајима, Министарству културе поднела је директор Даница Оташевић. Министарство је програм суфинансирало са 265.000 динара и посредовало је у успостављању веза са Центром у Паризу. За изложбу је припремљен двојезични каталог „Изван сваког зла“ и репринт издање књиге о Српској колонији у Пти Далу у Француској из 1916. године која је први пут у потпуности преведена на српски језик (приредила Даница Оташевић). Част да отвори изложбу о Дису, која је трајала од 16. марта до 2. априла, припала је амбасадору др Душану

Батаковићу, а свечаности у Културном центру осим бројних Срба и Француза присуствовао је и књижевник Радослав Петковић, песников потомак. Изложбу у Паризу, уз промоцију Чачка као културно-туристичког места, реализовали су Даница Оташевић, Оливера Недељковић и Богдан Трифуновић. У току трајања изложбе приказани су филмови о Дису (редитеља Пурише Ђорђевића), Сабору трубача у Гучи и обичајима подсувоборских села (редитеља Предрага Николића из Горњег Милановца који живи у Паризу), филма о Српској Светој Гори у Овчар Бањи и одржано књижевно вече Чачанина Владана Матијевића, добитника бројних награда за прозу.

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ била је представник Србије на првом скупу четири словенске земље (Пољска, Словачка, Србија и Чешка) у граду Вејхерову, који је финансијски помогнут од Европске уније. Међународни скуп библиотекара под називом „Ка југу“ одржан је од 9. до 13. маја у Пољској. Тема скупа била је „Библиотеке као културни центри“ и искуства у примени нових технологија. Даница Оташевић је уз богату видео презентацију и публикације, представила „Дисово пролеће“ као културни феномен не само Чачка, него и Србије, библиотекар Александар Вукајловић говорио је о аутоматизацији и дигитализацији културне баштине у чачанској Библиотеци, а Маријана Лазић учествовала је у ревијалном програму где су представници земаља учесница у националним ношњама и на матерњем језику говорили стихове пољског песника Адама Мицкијевича. Чачанска делегација оставила је одличан утисак и све је изненадила професионалношћу, разноврсним програмима и квалитетом рада Библиотеке.

Добитник Дисове награде на 48. „Дисовом пролећу“ је Живорад Недељковић, песник рођен у Краљеву, а живи у Чачку. Новчани део награде (200.000) дарује Скупштина града, а Библиотека уручује плакету и штампа књигу лауреата (*Неумерени расиј година*), и приређује изложбу са штампаним каталогом (аутор Марија Радуловић). Награда „Млади Дис“ припала је Гордани Смуђи из Београда којој је Библиотека штампала књигу под називом „Друга места“. У оквиру издавачке продукције Дисових свечаности објављен је зборник *Поезија Александра Ристићовића* и 42. број часописа *Дисово пролеће*.

Међународни значај „Дисовог пролећа“ употпунио је проф. др Манфред Јенихен из Берлина, познати слависта и преводилац српске књижевности на немачки језик, чиме је Библиотека наставила повезивање српске и других култура. Професор Јенихен боравио је у Дисовом завичају захваљујући пријатељским везама са Чачанином Михајлом Крстовићем. Немцу са српском душом уприличен је сусрет са гимназијалцима и књижевно вече на коме су о заслугама др Јенихена говорили др Душан Иванић, Михајло Крстовић и Даница Оташевић.

За најмлађе је, осим литерарних конкурса, организована и посета дечијих писаца. У осам осмогодишњих школа гостовао је песник Дејан Алексић чије је стихове чуло око три стотине малишана. Поводом обележавања 50 година од уручивања Нобелове награде Иви Андрићу приређена је у оквиру програма Дисових свечаности промоција Андрићевих књига у издању београдске „Дерете“, на којој

су говорили Зоран Богнар и Марија Орбовић. Посебно вече посвећено је „Дису и Његошу“ о чијим поетикама је говорио проф. др Мило Ломпар. Организовано је књижевно вече Владану Матијевићу, добитнику Награда „Меша Селимовић“ и „Бора Станковић“ за 2011. годину, промоција књиге „Паклена рунда“ Андрије Б. Ивановића и Зборника о Александру Ристовићу. На 48. „Дисовом пролећу“ одржан је концерт српске соло песме где је први пут у Чачку изведена композиција Рајка Максимовића на стихове Дисове песме „Можда спава“ коју је певала Анета Илић, првакиња Народног позоришта у Београду, уз пратњу пијанисткиње Лидије Станковић и Стане Крстајић на флаути.

Дисове свечаности трајале су од 10. марта до 27. маја, када је отворена изложба „Право на светове“ (аутор Марија Радуловић) и уручена „Дисова награда“ Живораду Недељковићу. Програм 48. „Дисовог пролеће“ обележен је и отварањем 15. ликовне изложбе „Пролећни анале“, доделом награда за рукопис за прву књигу, есеј, литерарне радове ученика и парастосом Дису.

„Дисово пролеће“ имало је промоцију у Лесковцу, где је Градска библиотека била почасни гост на Петом књижевном фестивалу. Лесковчани су били у прилици да виде изложбу посвећену песнику Живораду Недељковићу, а на књижевној вечери, осим Недељковића, учествовао је и Војислав Карановић, такође лауреат „Дисове награде“ и председник Одбора „Дисовог пролећа“, као и Даница Оташевић и Александар Вукајловић.

Одржавање манифестације финансирао је град Чачак са 1.304.160 динара и Министарство културе са укупно 675.000 динара, отварање изложбе у Паризу са 265.000 динара, програм 48. „Дисовог пролећа“ са 400.000 динара, а 50.000 додељено је за штампање прве књиге младог аутора Гордане Смуђе, добитника награде „Млади Дис“.

Културно-просветна делатност

Градска библиотека организује бројне културне програме, креативне радионице, изложбе, концерте, посете културним центрима и сусрете. С обзиром да своју делатност обавља у граду, али и у четири сеоска огранка и бројним школама и вртићима на територији општине, као и Моравичког округа, Библиотека је своје програме усмерила ка свим генерацијама, популарисању читања и очувању језика, откривању младих талената и афирмисању свих видова стваралаштва. Осим око 250.000 услуга које пружа кроз позајмицу књига, часописа, листова и интернета, Библиотека прикупља завичајну грађу и у разним видовима чува је за будућност. Један од начина прикупљања грађе је и традиционална изложба „Штампана реч“, која је организована по 12. пут и у оквиру које се, сем приказивања завичајне продукције, награђују најбоља издања и промовишу значајна дела (аутор Марија Орбовић). Награду „Даница Марковић“ за издавачки подухват добио је Томислав Новаковић за књигу *Чистио Ја и Ајтомика Канџове Кришћике чистио ума*, а награду за дизајн „Исаило А. Петровић“ Слађана Тутуновић за ликовно-графичко обликовање каталога

Албум старој Чачка у издању Народног музеја. У оквиру завичајне изложбе одржана је и промоција књиге *Животи под окупаацијом* библиотекара Богдана Трифуновића, коју су издали Међуопштински историјски архив и Градска библиотека.

У оквиру тромесечног програма Дисових свечаности организовано је тридесетак различитих културних садржаја и обележени важни јубилеји и годишњице. У огранцима на селу и приликом посета школама у руралним срединама одржавају се креативне радионице и позајмљују књиге најмлађима, док је песник Дејан Алексић гостовао у Прељини, Вранићима, Доњој Треччи, Горњој Горевници, Милићевцима и Остри, а Бранко Стевановић у Заблаћу и школама у Чачку. У сва четири огранка уз пригодан програм награђени су најбољи читаоци.

Креативне радионице „Лето у Библиотеци“ окупљају стотинак дечака и девојчица предшколског и школског узраста који распуст проводе читајући, цртајући и дружећи се у Дечијем одељењу. Хит лета 2011. године биле су луткарске радионице и представе ученика ОШ „Иво Андрић“ из Прањана, а полазници су заједнички написали текст за представу „Бакин рођендан“ и креирали лутке. Летње радионице Градске библиотеке проглашене су најбољим програмом Летњих дана културе у Чачку, а запажене су и на фестивалу Дечијег хумора у Лазаревцу и другим трибинама о раду са најмлађима.

Учествујући у културном пројекту „Дани европске баштине“, који се одржава у септембру и афирмише локалну културу, различитост, алтернативне просторе и природне ресурсе, Библиотека је представила Друго коло едиције „Десет векова српске књижевности“ у издању Матице српске из Новог Сада о којем је говорио академик Миро Вуксановић, уредник и иницијатор овог капиталног подухвата. За библиотекарe и друге културне посленике организована је возња бродом од Међувршја до Овчар Бање уз пригодан програм, а радници Библиотеке посетили су Чајетину, Дрвенград, Међавник и Потпећку пећину.

Поводом Дана Чачка и Андрићевог јубилеја, у сарадњи са Музејом града Београда организована је изложба „Иво Андрић - писац и дипломата“, аутора Татјане Корићанац. На отварању су говорили Даница Јововић Продановић, директор Музеја, Даница Оташевић и Миленко Пајић, добитник „Андрићеве награде“.

Културно-просветну мисију Библиотека остварује кроз сарадњу са Домом културе, Уметничком галеријом „Надежда Петровић“, Народним музејом, Гимназијом и другим средњим и основним школама, Библиотеком и Музејом града Београда, Народном библиотеком Србије, Гете-Институтом, бројним другим установама, факултетима и поједицима.

Учесници програма

У реализацији бројних програма Градске библиотеке учествовали су: амбасадор Републике Србије у Француској др Душан Батаковић, Владимир Маринковић, Милица Живадиновић, Владан Матијевић, Радослав Петковић, др Борис Лазич, Живорад Недељковић, проф. др Манфред Јенихен, Михајло

Крстовић, проф. др Душан Иванић, Ђорђе Бојовић, Ирена Билић, Данијела Ковачевић Микић, Ненад Шапоња, Зоран Богнар, др Драган Хамовић, Саша Радојчић, Радмила Лазић, др Драган Бошковић, Александар Лаковић, Соња Веселиновић. Милан Алексић, Саша Стојановић, Петар Милорадовић, Петар Матовић, Андрија Б. Ивановић, Ана Гвозденовић, Александра Ђурић, проф. др Александар Јерков, проф. др Мило Ломпар, Војислав Карановић, Миленко Пајић, проф. др Милан Ристовић, Лела Павловић, Даница Оташевић, Марија Орбовић, Оливера Недељковић, Богдан Трифуновић, Мирко Дрманац, Слободан Николић, Маријана Лазић, Дејан Алексић, Марта Ривера де ла Круз, Сандра Нешковић, Синиша Коларић, Душица Брковић, Гвозден Станковић, Александар Вукајловић, проф. др Радивоје Микић, мр Маријана Матовић, Рајко Максимовић, Анета Илић, Лидија Станковић, Стана Крстајић, Ивана Тришић, Иван Бркљачић, Марија Радуловић, Гордана Смуђа, јереј Мирољуб Мирковић, Лидија Диздар, Катарина Кандић, Сања Илић, Урош Познан, Весна Ђуновић, Биљана Обрадовић, Драгана Вуковић, Витомир Дардић, Дино Суљковић, Наташа Поповић, Велимир Станојевић, Дубравка Илић, др Дејан Вукићевић, Ковиљка Летић, Милољуб Ристановић, Милена Томовић, Драган Алуровић, Милоје Радовић, Ана Нешић, Јелена Дуковић, Баћко Букумировић, Јован Николић Јоф, академик Миро Вуксановић, Владимир Димитријевић, Бранко Стевановић, Владимир и Борис Капетановић, Даница Јововић Продановић, Татјана Корићанац, Драгољуб Дуде Лукић, Тања Поповић, Тања Благојевић, Зоран Ваџић, Драгомир Антонић, Марија Димић, Кристина Максимовић, Светлана Јанчић, Данило Беодрански, Зоран Јуреш, Миодраг Златић, Милица Баковић.

WORK REPORT OF THE PUBLIC LIBRARY „VLADISLAV PETKOVIĆ DIS“ FOR THE YEAR 2011

Summary

This text provides a thorough presentation of the work of the Library in 2011, its achievements regarding librarianship and various cultural activities, professional promotion and expansion of services, and how the financial resources given by the Ministry of Culture, donations and its own resources were managed effectively. The total income of the Library was 28.967.000 RSD: 25.967.000 RSD (89, 54 %) of the total financial resources was received the town of Čačak, and the Ministry of Culture provided 2.205.000 RSD for various projects and book acquisitions. There were 5.813 library users and they borrowed 144.795 books and 21.648 newspapers and magazines which is an increase of 8.817 publications. The library provided services to 114.352 library users and the book fund was enlarged by 6.770 books and 452 picture books whose value was 3.160.000 RSD. Personal incomes of 27 employees cover the most of the town budget earmarked for the Library (74, 82%), and the sum of 4.541.208 RSD (17, 51) was spent for programs, books and equipment. The average salary at the institution was 35.677 RSD.

In 2011 the Public Library accomplished a great international success through the opening of the exhibition dedicated to the poet Vladislav Petković Dis in the Serbian Cultural Center in Paris, participation in the Slavic convention of librarians in Poland as well as in the regional conferences in Zagreb and Maribor. “Dis’ spring” was a guest in Belgrade and Leskovac and the festival was enriched with new contents and publications.

Keywords: Public Library “Vladislav Petković Dis”, Dis’ spring, Čačak, Živorad Nedeljković, readers, library departments, finances, report

Danica Otašević

Дис у Паризу: Изложбу је отворио амбасадор др Душан Бајковић

Са годеле Дисове наираде песнику Живораду Недељковићу

Делатносћ чачанске Библиојекке заинтересовала је колеге у Пољској

Гостовање преводиоца Манфреда Јенихена из Немачке на 48. „Дисовом пролећу“

Дисове свечаности афирмишу поезију и стваралаштво

Љубитељи писане речи на програмама Библиотеке

Песник Дејан Алексић радо је виђен гости у чачанским школама

Један од бројних програма за најмлађе у 2011. години